

APTARTA

Kauno „Ryto“ pradinės mokyklos
vaiko gerovės komisijos
2020 m. sausio 8 d.
Posėdyje, protokolo Nr. 1

PATVIRTINTA

Kauno „Ryto“ pradinės mokyklos
direktoriaus 2020 m. vasario 7 d.
įsakymu Nr. V-35

KAUNO „RYTO“ PRADINĖS MOKYKLOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Kauno „Ryto“ pradinės mokyklos (toliau – mokykla) patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) parengtas vadovaujantis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190.

2. Aprašo paskirtis - padėti mokyklos bendruomenei sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklaunami ir vertinami.

3. Aprašas nustato patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą mokykloje, apibrėžia mokyklos bendruomenės narių reagavimo į patyčias mokykloje tvarką, mokyklos darbuotojų veiksmų seką ir jų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias tarp mokinių.

4. Aprašas remiasi šiais principais:

4.1. mokykloje draudžiama bet kokia patyčių forma, nukreipta:

4.1.1. mokinių prieš mokinius;

4.1.2. mokytojų ir kitų mokyklos darbuotojų prieš mokinius;

4.1.3. mokinių prieš mokytojus ir kitus mokyklos darbuotojus;

4.1.4. mokyklos darbuotojų prieš kitus mokyklos darbuotojus;

4.1.5. mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) prieš mokinius, mokytojus;

4.2. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys reaguoja į patyčias nepriklausomai nuo patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

4.3. veiksmų imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias, besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus, rasės, lyties, kalbos, socialinės padėties, sveikatos, pareigų ar kitokių aplinkybių;

4.4. imantis bet kokių su vaiku susijusių veiksmų, svarbiausia – vaiko interesai;

4.5. priimant sprendimus vadovaujama *konfidencialumo, skaidrumo, nešališkumo, kolegialumo* principais.

5. Su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašu mokiniai ir mokyklos darbuotojai supažindinami pasirašytinai, mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) supažindinami tėvų susirinkime. Aprašas skelbiamas mokyklos interneto svetainėje.

6. Apraše vartojamos sąvokos:

6.1. patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgą persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės kitam asmeniui daromi tyčiniai pasikartojantys veiksmai, kuriais siekiama pažeminti jo reputaciją ar orumą, jį ižeisti, įskaudinti ar kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2. **žodinės patyčios:** pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, pašaipios replikos, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.3. **fizinės patyčios:** mušimas, kumščiajimas, stumdymas, pargriovimas, spaudimas, dusinimas, įspyrimas ar spardymas, kitas užkabinėjimas, nepadarius gestai, turtinė žala ir kt.;

6.4. **socialinės patyčios:** socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas, gero vardo gadinimas, manipuliavimas draugyste, reketas ir kt.;

6.5. **elektroninės (kibernetinės) patyčios** skaudinančių ir/ar gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.6. **Prevencinė veikla** – planingų ir sistemingų priemonių veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.7. **Patyčių intervencija** – mokyklos vadovo, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų mokyklos darbuotojų (toliau – mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6.8. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinių geresniam pažinimui ir valdymui, reiškinių tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.9. **Socialinės ir emocinės kompetencijos** – mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo, kiti socialiniai įgūdžiai.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, klasių vadovai, direktoriaus pavaduotojai ugdymui, o jos vykdyje dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėse esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

9. Mokyklos direktorius atsakingas už mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos aprašo parengimą, mokyklos bendruomenės supažindinimą su Aprašu ir vykdymą, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams mokyklos aplinką, sąlygų sudarymą, kad mokiniai, jų tėvai (globėjai, rūpintojai) turėtų galimybę gauti psichologinę pagalbą.

10. Aprašo įgyvendinimą bei mokyklos patyčių situacijos, prevencijos ir intervencijos stebėseną koordinuoja mokyklos **socialinis pedagogas**, kuris:

10.1 kasmė, bendradarbiaudamas su psichologu, specialiuoju pedagogu, klasių vadovais, vykdo anoniminę mokyklos bendruomenės apklausą, apibendrina jos rezultatus;

10.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

10.3. Vaiko gerovės komisijoje aptaria apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenis bei kartu planuoja patyčių prevencijos ir intervencijos priemones bei jas fiksuoja Vaiko gerovės komisijos ir pagalbos specialistų metiniuose veiklos planuose;

10.4. apie visus patyčių atvejus ir intervencines veiklas informuoja mokyklos direktorių, teikia siūlymus dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo mokykloje, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.5. atlieka kitus mokykloje Apraše numatytus veiksmus.

11. **Klasių vadovai** vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo klasėje:

11.1. kuria psichologiškai saugų klasės mikroklimatą, nuolat stebi situaciją klasėje ir aptaria ją su mokiniais;

11.2. klasės valandėlių metu aptaria su mokiniais patyčių formas: aiškinasi, kas joms būdinga, kaip jas atpažinti, tinkamai reaguoti, kuo skiriasi patyčios nuo konfliktinės situacijos, kokios yra pagalbos galimybės;

11.3. kiekvieno tėvų susirinkimo metu aptaria klasės mikroklimatą, vykdo pedagoginį švietimą patyčių prevencijos temomis, skatina tėvus nedelsiant reaguoti į informaciją apie patyčias, bendradarbiauti sprendžiant konfliktines situacijas, kad jos neperaugtų į patyčias;

11.4. kartą per mėnesį išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias klasėje, informuoja mokyklos socialinį pedagogą apie taikytų prevencijos priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. **Bet kuris mokyklos darbuotojas** įtaręs ar pastebėjęs žodines, fizines, socialines patyčias:

12.1. nedelsdamas įsikiša ir nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi ar yra įtariamas tyčiojimusi, mokinio elgesio taisykles;

12.3. raštu informuoja patyrusio patyčias mokinio klasės vadovą apie įtariamas ar įvykusias patyčias (pildo Pranešimo apie patyčias formą, 1 priedas);

12.4. esant grėsmei mokiniui sveikatai ar gyvybei, nedelsiant kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ir/ar mokyklos darbuotojus) ir/ar institucijas (pvz.: policiją, greitąją pagalbą ir kt.) ir informuoja mokyklos administraciją.

13. **Bet kuris mokyklos darbuotojas** įtaręs ar pastebėjęs patyčias kibernetinėje erdvėje arba gavęs apie jas pranešimą:

13.1. esant galimybei išsaugo vykstančių patyčių kibernetinėje erdvėje įrodymus ir nedelsdamas imasi reikiamų priemonių patyčioms kibernetinėje erdvėje sustabdyti;

13.2. įvertina grėsmę mokiniui ir esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus rūpintojus) ir/ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (policiją);

13.3. pagal galimybes surenka informaciją apie besityčiojančių asmenų tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

13.4. informuoja patyčias patyrusio mokinio klasės vadovą apie patyčias kibernetinėje erdvėje (Pranešimo apie patyčias forma, 1 priedas) ir pateikia įrodymus (išsaugotą informaciją);

13.5. turi teisę apie patyčias kibernetinėje erdvėje pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdamas pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

14. **Mokinys**, patyręs patyčias arba jas pastebėjęs:

14.1. nedelsdamas praneša klasės vadovui;

14.2. nesant klasės vadovo, praneša socialiniam pedagogui, kitam mokyklos darbuotojui.

5. **Tėvai (globėjai, rūpintojai)** sužinoję apie patyčias ar pastebėję patyčių atvejį:

15.1. nedelsdami raštu (trumpąja sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja klasės vadovą;

15.2. jei besityčiojantis asmuo yra mokyklos darbuotojas, nedelsdami raštu (trumpąja sms žinute, elektroninio dienyno žinute, elektroniniu paštu ir kt.) informuoja mokyklos direktorių (direktoriaus pavaduotoją);

15.3. sužinoję apie viešą patyčių kibernetinėje erdvėje panaudojus vaizdinę informaciją atvejį, patyčias patiriančio nepilnamečio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) privalo apie tai pranešti Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai pateikdami pranešimą interneto svetainėje adresu www.draugiskasinternetas.lt.

16. **Klasės vadovas** gavęs informaciją apie įtariamas ar įvykusias patyčias:

16.1. patikrina gautą informaciją, nustatęs, kad tai patyčių atvejis, aiškinasi jo aplinkybes;

16.2. bendradarbiaudamas su kitų patyčių situacijos dalyvių klasių vadovais, socialiniu pedagogu, organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose;

16.3. registruoja patyčių atvejus Patyčių atvejų registracijos žurnale (2 priedas). Žurnalas laikomas direktoriaus pavaduotojo ugdymui kabinete;

16.4. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną;

16.5. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniam patyčių atvejui, kreipiasi į mokyklos Vaiko gerovės komisijos pirmininką.

17. **Vaiko gerovės komisijos nariai** įvertinę turimą informaciją:

17.1. parengia veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase ir kt.), supažindina su to plano nevykdymo pasekmėmis, esant poreikiui, veiksmų planą koreguoja;

17.2. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius posėdžius situacijos įvertinimui;

17.3. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

17.4. jei veiksmų plane numatytos veiklos yra neefektyvios, kreipiasi į Kauno miesto savivaldybės administracijos Vaiko gerovės komisiją.

18. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi šiame Apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

19. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias turi informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi šiame Apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

20. Mokinys apie suaugusiojo žmogaus patyčias mokykloje praneša mokyklos socialiniam pedagogui, administracijai ir apie tai informuoja savo tėvus/ globėjus, kuriems rekomenduojama informuoti administraciją.

21. Apie nustatytus vaiko teisių pažeidimus mokykla informuoja Kauno miesto Vaiko teisių apsaugos skyrių.

22. Patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba. Tais atvejais, kai yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, vaiko gerovės komisija rekomenduoja kreiptis į kitas pagalbą teikiančias institucijas.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Visi dokumentai ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus jo interesus.

24. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas yra skelbiamas mokyklos internetinėje svetainėje.

KAUNO „RYTO“ PRADINĖ MOKYKLA

PRANEŠIMAS APIE NETINKAMĄ/NEDRAUGIŠKĄ ELGESĮ

Data _____

Netinkamą/nedraugišką elgesį patyręs asmuo _____

Netinkamai/nedraugiškai pasielgęs asmuo(-ys) _____

Netinkamo/nedraugiško elgesio pobūdis (pažymėkite visus tipus, kurie tinka šiai situacijai):

- Žodinės patyčios
- Socialinės patyčios
- Fizinis smurtas
- Nepagarbus elgesys kibernetinėje erdvėje

Kita _____

Trumpas aprašymas:

Įvykio vieta _____

Įvykio laikas _____

Apie įvykį pranešė _____

(vardas, pavardė)

(parašas)

